

**Anexa nr. II la Ordinul Ministrului Educației nr. 3702/21.04.2021
MINISTERUL EDUCAȚIEI**

**Programa școlară
pentru disciplina**

MUZICĂ, RITM ȘI MIȘCARE

**Învățământ special
Clasele pregătitoare - a IV-a
Dizabilități intelectuale ușoare și moderate**

București, 2021

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina *Muzică, ritm și mișcare* este elaborată potrivit modelului de proiectare curriculară centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate din ciclul primar.

Disciplina *Muzică, ritm și mișcare* reprezintă o ofertă curriculară pentru învățământul primar special, înscriindu-se în categoria disciplinelor abordate integrat și este situată la intersecția ariilor curriculare Arte și Educație fizică, sport și sănătate. Această disciplină este prevăzută în Planul-cadru de învățământ pentru învățământul special primar, dizabilități intelectuale ușoare și moderate, aprobat prin **OMEN Nr. 3622/27.04.2018**, având un buget de timp de 1 oră/ săptămână la fiecare nivel de studiu.

Muzica joacă un rol important în viața oamenilor. Aproape că nu există om care să nu agreeze muzica, care să nu asculte zilnic, voluntar sau involuntar, muzică. Valențele terapeutice ale muzicii, ritmului și mișcării au un rol foarte important în procesul de educare și recuperare a elevilor cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate și asigură premisele unui transfer al achizițiilor dobândite către celelalte discipline și în viața socială.

Educația muzicală și audițiile muzicale formează impresii, trezesc interesul pentru muzică, contribuie la formarea gustului muzical și stimulează simțul estetic, sensibilitatea, încrederea în sine, autodisciplina, imaginația și creativitatea. Activitățile muzicale permit elevului să-și dezvolte mijloace noi de expresie pentru activitățile de tip vocal, gestual, instrumental, să-și îmbunătățească relaționarea pozitivă în grup. La această vârstă, cântarea este în strânsă legătură cu mișcarea, cele două dezvoltându-se reciproc. Muzica, ritmul și mișcarea, prin valențele lor terapeutice angrenează corpul, emoțiile și intelectul, contribuind la desăvârșirea personalității elevului cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate.

Programa pentru disciplina *Muzică, ritm și mișcare* are la bază documente de cercetare utilizate în diferite terapii (meloterapie, ritmoterapie, sonoterapie etc.)

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice.

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Muzică, ritm și mișcare* evidențiază achizițiile de cunoaștere ale elevului pentru întregul ciclu primar.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse exemple de activități de învățare care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate. Pentru formarea competențelor specifice, profesorul este cel care alege și proiectează activitățile de învățare în funcție de specificul disciplinei, de particularitățile de vârstă și de interesele fiecărui elev, de mijloacele și de materialele pe care le are la dispoziție. Toate acestea presupun personalizarea demersului didactic, prin implicarea activă și creativă a profesorului.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale celor două domenii integrate, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- Cântare vocală

- Cântare instrumentală
- Elemente de limbaj muzical
- Mișcare pe muzică.

Sugestiile metodologice includ recomandări de strategii didactice și elemente de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt analizate strategiile de formare care contribuie predominant la realizarea acestora.

Disciplina *Muzică, ritm și mișcare* își păstrează caracterul de noutate în raport cu celelalte discipline studiate în învățământul primar, prin caracterul său integrat. Principalele motive care au determinat abordarea integrată a acestei discipline sunt următoarele:

- învățarea holistică la această vârstă are mai multe șanse să fie interesantă pentru elevi, fiind mai apropiată de universul lor de cunoaștere;
- contextualizarea învățării prin referirea la realitatea înconjurătoare sporește profunzimea înțelegerii conceptelor și a procedurilor utilizate;
- abordarea integrată permite folosirea mai eficientă a timpului didactic și mărește flexibilitatea interacțiunilor;
- asocierea muzicii cu mișcarea este, pe de o parte, adecvată particularităților de vârstă ale elevilor cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate, iar pe de altă parte are valențe pedagogice în sfera sprijinirii dezvoltării fizice armonioase, a coordonării motrice, a dezvoltării simțului estetic, a dezvoltării afective și a dezvoltării intelectuale.

Asocierea muzicii și a mișcării la nivelul curriculumului oficial prezintă câteva avantaje, prezentate mai jos:

- stimulează manifestarea expresivă a elevului (De la cea mai fragedă vârstă, reacția spontană și naturală a copilului este mișcarea. Respectând acest specific, combinarea audiției și a cântecului cu mișcarea este pe deplin motivată, asigurându-se prin aceasta o practică muzicală tip joc, consonantă cu caracterul sincretic al activității școlarului mic);
reduce diferența contraproductivă între școală și viață. (Elevul este motivat în spațiul școlar să învețe prin contactul cu un mediu prietenos, care îi valorifică exprimarea personală și creativă);
- pune bazele învățării conceptelor muzicale la nivel elementar într-o manieră intuitivă, accesibilă.

Prezenta programă școlară propune o ofertă flexibilă, care permite cadrului didactic să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare. Se urmărește astfel realizarea unui demers didactic personalizat, care să asigure formarea competențelor prevăzute de programă în contextul specific al fiecărei clase și al fiecărui elev.

Studiul disciplinei *Muzică, ritm și mișcare*, început în clasa pregătitoare se continuă până în clasa a IV-a, permițând o dezvoltare progresivă a competențelor, prin valorificarea experienței specifice vârstei elevilor și prin accentuarea dimensiunilor afectiv-atitudinale și acționale ale formării personalității elevilor.

Competențe generale

- 1. Receptarea repertoriului de cântece pentru copii și a unor elemente de limbaj muzical**
- 2. Interpretarea de cântece pentru copii, cu mijloacele specifice vârstei**
- 3. Exprimarea unor idei, sentimente și experiențe prin intermediul muzicii și mișcării, individual sau în grup**

CLASA PREGĂTITOARE

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea repertoriului de cântece pentru copii și a unor elemente de limbaj musical

Clasa pregătitoare
<p>1.1. Receptarea unor sunete și zgomote emise de instrumente muzicale și surse diferite din mediul înconjurător</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții pentru identificarea instrumentelor muzicale (de percuție) și sunetelor produse de acestea; - exerciții pentru identificarea obiectelor din mediul înconjurător care produc zgomote (pietre, lemne, frunze uscate, castane, apă etc.); - exerciții de mână liberă a instrumenetelor muzicale și a obiectelor din mediul înconjurător care produc zgomote, detașat de cântec.
<p>1.2. Diferențierea surselor sonore</p> <ul style="list-style-type: none"> -jocuri de recunoaștere și diferențiere a sunetelor și zgomotelor emise de instrumente muzicale și obiecte cunoscute cu sonorități distincte (de exemplu: „Ce instrument ai auzit?”, „Spune, ce este!”); -jocuri de audiere alternativă și comparare a sunetelor vorbite și cântate (de exemplu: ascultarea unei poezii, în comparație cu audierea unui cântec).
<p>1.3. Receptarea unor sunete diferite ca intensitate</p> <ul style="list-style-type: none"> -exerciții de ascultare și percepere a unor sunete emise tare sau încet cu instrumenete muzicale sau obiecte din mediul înconjurător; -jocuri de diferențiere a sunetelor de intensități diferite (de exemplu: „Cum am cântat?”).
<p>1.4. Receptarea cântecelor cu un ambitus cuprins între DO1 – La1, cu o structură ritmico-melodică asemănătoare cântecelor din folclorul copiilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - audierea cântecelor demonstrate de cadrul didactic sau redată cu ajutorul mijloacelor tehnice; - observarea unor ilustrații pe textul cântecului care ușurează receptarea; - însușirea cântecelor în colectiv, prin preluarea lor orală.

2. Interpretarea de cântece pentru copii, cu mijloace specifice vârstei

Clasa pregătitoare
<p>2.1. Realizarea de exerciții pentru formarea respirației corecte, emisiei vocale naturale și a dicției în cânt și în vorbire</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de respirație nonverbală (de exemplu: „Suflăm în lumânare”, „Umflăm balonul”, „Mirosim o floare”); - exerciții de respirație cu emiterea vocalelor/ silabelor deschise (de exemplu: aaa..., eee..., iii...; maaa..., meee..., miii...); - exerciții pentru reglarea ritmului respirator și pentru realizarea echilibrului inspir-expir pe 1-2-3-4 timpi; - exerciții de rostire de silabe și cuvinte cântate (de exemplu: ma-me-mi-mo-mu) - exerciții pentru coordonarea dintre respirație, pronunție, mișcare (de exemplu: numărători).
<p>2.2. Emiterea unor onomatopee asemănătoare cu sunetele din mediul înconjurător cu intensități diferite</p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri de recunoaștere auditivă a unor sonorități din mediul înconjurător și imitarea lor folosind onomatopee (animale, fenomene ale naturii, mijloace de transport etc.); - imitarea unor animale, fenomene ale naturii cu onomatopee emise sau cântate tare-încet.

Clasa pregătitoare
<p>2.3. Cântarea în colectiv a cântecelor, după auz, însoțite de mișcarea sugerată de text</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretarea cântecelor în colectiv, pe strofe sau integral - indiferent de procedeul abordat cântecele se însușesc ca un tot unitar, text și melodie, care nu se despart (de exemplu: „Căldărușă plină” - din folclorul copiilor); - reproducerea în colectiv a cântecelor însușite intuitiv, pronunțând corect cuvintele - jocuri pe cântec cu realizarea unor gesturi și mișcări ritmice potrivite conținutului de idei al textului (de exemplu: „La moară” - din folclorul copiilor); - jocuri cu mișcări pe recitative - numărători (de exemplu: „Arici pogonici” - din folclorul copiilor).
<p>2.4. Cântarea în colectiv, asociind acompaniamentul liber</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretarea cântecelor cu acompaniamentul instrumentelor și jucăriilor muzicale; - utilizarea în acompaniament a unor materiale sonore din natură (pietricele, castane, lemne); - acompanierea cântecelor cu percuție corporală (bătăi din palme, pe genunchi, pe masă, cu talpa pe podea etc.).
<p>2.5. Realizarea de exerciții și jocuri în vederea formării și dezvoltării abilităților ritmice</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții și jocuri pentru reproducerea variațiilor de tempo (rar-repede) utilizând instrumente muzicale sau percuția corporală (de exemplu: „Bate la fel ca mine!”); - exerciții de reproducere a unui ritm dat prin diferite mișcări (bătăi în masă și în podea cu palmele și picioarele) sau percuție corporală.

3. Exprimarea unor idei, sentimente și experiențe prin intermediul muzicii și mișcării, individual sau în grup

Clasa pregătitoare
<p>3.1. Manifestarea liberă, pe muzică, apelând la diverse forme de exprimare</p> <ul style="list-style-type: none"> - exersarea mișcării libere, spontane pe cântec (de exemplu: „Fluturaș, fluturaș” - din folclorul copiilor, însoțit de imitarea zborului; „Huța, huța” - din folclorul copiilor, cu balansul brațelor); - audierea unor creații muzicale de facturi diferite, care să declanșeze mișcarea liberă, spontană adecvată (de exemplu: J.Haydn - Simfonia „Ceasornicul” Partea a II-a - fragment incipient, Partea a IV - fragment); - organizarea unor jocuri inspirate de muzica audiată (W. A. Mozart - „Mica serenadă”, Partea I); - desenarea unor imagini sugerate de textele cântecelor.
<p>3.2. Executarea unui dans cu mișcare repetată, pe un cântec simplu din folclorul copiilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea unor jocuri cu caracter de dans, prin asocierea cu o mișcare simplă (pași, ridicări pe vârfuri); - executarea unui dans liber, pe cântecul interpretat de elevi; - realizarea unui dans simplu în cadrul unor serbări tematice.
<p>3.3. Descoperirea și selectarea unor sonorități din mediul înconjurător, pentru acompanierea cântecelor</p> <ul style="list-style-type: none"> - acompanierea liberă a cântecelor cu obiecte din clasă (creioane, bețișoare etc.); - utilizarea unor obiecte din mediul înconjurător pentru a marca ritmul melodiei (de exemplu: „Orchestra din bucătărie”).

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa pregătitoare
Cântare vocală	Cântarea vocală în grup Poziția, respirația, emisia naturală, tonul, semnalul de început, dicția, sincronizarea
Cântare instrumentală	Percuția corporală (bătăi din palme, cu palmele pe genunchi, pe bancă etc.) Instrumente muzicale de percuție din gama instrumentariului Orff (tobă, tamburină, claves, castanietă, maracas, triangu, talgere, clopoței, cabasa etc.) sau jucării muzicale improvizate Cântarea cu acompaniament Acompaniament instrumental realizat de cadrul didactic Acompaniament de jucării muzicale realizat de copii
Elemente de limbaj muzical	Melodia Genuri muzicale: folclorul copiilor, colinde etc. Ritmul și Tempo-ul (rar-repede) Timbrul Zgomote din mediul înconjurător Sunete vocale (vorbite sau cântate) Sunete muzicale instrumentale Interpretarea Nuanțe: tare-încet Aspecte estetice: vesel-trist
Mișcare pe muzică	Mișcări libere pe muzică Mișcări sugerate de textul cântecului

Sugestii pentru repertoriul de cântece și pentru audiții

Clasa Pregătitoare	
Repertoriul de cântece	Moș Cioc-Boc – L. Comes Soldații – G. Breazul, N. Sacsu Degețelele – D. D. Stancu Trenulețul – D. Voiculescu Cu ciocan și cleștișor – H. Brauner Voinicii – N. Ionescu Moara – C. Mereș Cântece din folclorul copiilor Numărători Huța, huța Melc, melc Mama Căldărușă plină Fluturaș, fluturaș La moară Fluture roșu Umblă ursul Ariciul Trompeta Ninge, ninge Baba Oarba

Clasa Pregătitoare	
Audiții	Jocuri populare din zonă A. Vivaldi – Anotimpurile Leopold Mozart – Simfonia jucăriilor W. A. Mozart – Mica serenadă J. Haydn – Simfonia „Ceasornicul” R. Schumann – Scene pentru copii (pian) F. Mendelssohn – Bartholdy: Uvertura la Visul unei nopți de vară G. Enescu – Suita Impresii din copilărie

CLASA I**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Receptarea repertoriului de cântece pentru copii și a unor elemente de limbaj muzical**

Clasa I
<p>1.1. Receptarea unor sunete și zgomote emise de instrumente muzicale și surse diferite din mediul înconjurător</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții pentru identificarea instrumentelor muzicale și sunetelor produse de acestea (instrumente muzicale de percuție, instrumente de suflat); - exerciții de recunoaștere a sunetelor și zgomotelor din mediul ambiant sau reproduse prin mijloace tehnice (ciripitul păsărelelor, latratul câinelui, ploaia etc.).
<p>1.2. Diferențierea surselor sonore</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de diferențiere a sunetelor și zgomotelor din mediul înconjurător sau reproduse prin mijloace tehnice (de exemplu: „În ce am bătut?”, „Ce ai auzit?” - trenul, ploaia, tunetul etc.); - exerciții de recunoaștere și diferențiere a instrumentelor muzicale după timbrul lor (de exemplu: „La ce am cântat?”); - exerciții de recunoaștere auditivă a instrumentelor/ jucăriilor muzicale și exerciții de asociere a lor în perechi (de exemplu: „Găsește perechea!”); - jocuri pentru diferențierea sunetelor emise vocal de cele instrumentale (de exemplu: „Ce se aude?” - voce de copil sau instrument muzical); - jocuri pentru diferențierea și recunoașterea glasului colegului (cântat sau vorbit) și/ sau al cadrului didactic (de exemplu: „Deschide urechea bine” de Gr. Teodosiu, „Ghicește cine a cântat”).
<p>1.3. Receptarea unor sunete de intensități și durate diferite</p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri de percepere și diferențiere a variației de intensitate: tare-potrivit-încet (de exemplu: „Cum cânt?”); - exerciții de percepere și diferențiere a sunetelor după durata lor: sunete lungi-sunete scurte; - jocuri de asociere a sunetelor lungi și scurte cu obiecte de lungimi diferite: corzi, panglici, benzi de hârtie glasată (de exemplu: „Alege obiectul potrivit!”).
<p>1.4. Receptarea cântecelor cu un ambitus cuprins între DO1 – La1, alcătuite din formule ritmico-melodice simple și repetate</p> <ul style="list-style-type: none"> - audierea cântecelor demonstrate de către cadrul didactic sau redade cu ajutorul mijloacelor tehnice; - însușirea după auz a cântecelor și intonarea corectă a liniei melodice; - perceperea cântecelor pe baza unor materiale muzicale sau ilustrative potrivite; - însușirea cântecelor pe traseu: colectiv - grupuri mici – colectiv.

2. Interpretarea de cântece pentru copii, cu mijloace specifice vârstei

Clasa I
<p>2.1. Realizarea de exerciții pentru formarea respirației corecte, emisiei vocale naturale și a dicției în cânt și în vorbire</p> <ul style="list-style-type: none"> - exersarea aparatului respirator și formarea respirației corecte în cânt și vorbire (de exemplu: „Aburim oglinda”, „Sufлям în supă”); - exersarea aparatului fono-articulator și formarea emisiei vocale naturale prin sunete și silabe prezentate în diferite combinații și sub formă de joc (de exemplu: „Șarpele”, „Cântă ca mine!”, „Jocul silabelor muzicale - ma, me, mi, mo, mu”); - emiterea unor onomatopee (lungi-scurte, cântate tare-încet, repede-rar) cu rol de exerciții de dicție și de sincronizare (de exemplu: „Jocul animalelor” - imitarea unor

Clasa I
<p>animale; „Suntem pe stradă!” - imitarea unor sonorități corespunzătoare mijloacelor de transport și a unor acțiuni specifice);</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții pentru coordonarea dintre respirație, pronunție, mișcare (de exemplu: numărători).
<p>2.2. Cântarea individuală sau în grup, asociind mișcarea sugerată de text și ritm</p> <ul style="list-style-type: none"> - reproducerea în grup a cântecelor însușite intuitiv, respectând sincronizarea; - executarea unor mișcări specifice sugerate de textul cântecului (de exemplu: „Mișcă vântul frunzele” de D. Cuclin, „Codobelcu” de L. Comes - deplasare ritmică pe cântec).
<p>2.3. Cântarea, individual sau în grup, asociind acompaniamentul sugerat de ritm</p> <ul style="list-style-type: none"> - marcarea structurii ritmice a cântecului prin acompaniamentul cu jucării și instrumente muzicale; - acompanierea cântecelor cu percuție corporală (bătăi din palme, bătăi pe genunchi) - alegerea instrumentului sau a percuției corporale potrivite pentru fiecare cântec.
<p>2.4. Realizarea de exerciții și jocuri în vederea formării și dezvoltării abilităților ritmice</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții și jocuri pentru reproducerea variațiilor de tempo: rar-repede (de exemplu: „Mergi cum îți cânt!”); - exerciții și jocuri pentru reproducerea duratei sunetelor (sunete lungi, sunete scurte) utilizând instrumente muzicale sau percuția corporală (de exemplu: „Bate la fel ca mine!”); - reproducerea duratei sunetelor prin emiterea unor onomatopee (de exemplu: „Ploaia și vântul” - pic, pic..., vîjjj, vîjjj...); - exerciții de reproducere a unui ritm dat prin diferite mișcări (mișcări de brațe, bătăi din palme și picioare); - marcarea timpilor din măsura cântecelor prin mișcări egale (de exemplu: „Ceasul”).

3. Exprimarea unor idei, sentimente și experiențe prin intermediul muzicii și mișcării, individual sau în grup

Clasa I
<p>3.1. Manifestarea liberă, adecvată, pe muzică, apelând la diverse forme de exprimare</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea de jocuri cu mișcări inspirate de conținutul sau personajele cântecelor (de exemplu: „Voiniceii” de A. Ivășcanu, „Brotăceii și broscioiul” de L. Comes); - mișcarea liberă pe muzică (de exemplu: W.A.Mozart - „Flautul fermecat”- uvertura); - organizarea unor jocuri de mișcare în perechi pe muzică audiată (de exemplu: J. Strauss - „Marșul persan”); - desenarea unor imagini sugerate de textul diferitelor strofe ale unui cântec (de exemplu: „Iepurașul Țup” de Gr. Ciorănescu).
<p>3.2. Executarea unui dans cu mișcare repetată, pe un cântec simplu sau pe audiție</p> <ul style="list-style-type: none"> - executarea unui dans cu pași egali pe cântec (de exemplu: „Împreună să jucăm” - din folclorul copiilor); - realizarea unui dans liber pe muzica populară din zonă; - realizarea de dansuri în cadrul unor serbări, spectacole.
<p>3.3. Confectionarea de jucării muzicale din materiale și obiecte refolosibile</p> <ul style="list-style-type: none"> - utilizarea unor materiale și obiecte refolosibile pentru confectionarea unor jucării muzicale simple (cutii, sticle de plastic cu pietricele, nisip, nasturi, orez etc.); - acompanierea cântecelor cu jucării muzicale realizate de elevi (linguri de lemn

Clasa I
decorate în prelabil, pahare de sticlă și plastic, cutii din lemn, plastic, metal cu pietricele sau diferite tipuri de boabe).

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa I
Cântare vocală	Cântarea vocală în grup și individual Poziția, respirația, emisia naturală, tonul, semnalul de început, dicția, sincronizarea
Cântare instrumentală	Percuția corporală (bătăi din palme, cu palmele pe genunchi) Instrumente muzicale - de percuție din gama instrumentariului Orff (tobă, tamburină, claves, castanietă, maracas, triunflu, talgere, clopoței, cabasa etc.) - de suflat (fluier etc.) Jucării muzicale din materiale și obiecte refolosibile Cântarea cu acompaniament Acompaniament instrumental realizat de cadrul didactic Acompaniament de jucării muzicale realizat de copii
Elemente de limbaj muzical	Melodia Genuri muzicale: folclorul copiilor; colinde Ritmul și tempo-ul (rar-repede) Durata sunetelor (sunet lung-sunet scurt) Timbrul Zgomote din mediul înconjurător Sunete din mediul înconjurător reproduse prin mijloace tehnice Sunete muzicale vocale Sunete muzicale instrumentale Interpretarea Nuanțe: tare-potrivit-încet Aspecte estetice: vesel-trist
Mișcare pe muzică	Mișcări libere Mișcări sugerate de text Mișcări sugerate de ritm Dansul

Sugestii pentru repertoriul de cântece și pentru audiții

Clasa I	
Repertoriu de cântece	<p>Codobelcul – L. Comes Ciocănele, ciocănele – L. Comes Voiniceii – A. Ivășcanu Brotăceii și broscoiul – L. Comes Iepurașul Țup – Gh. Ciorănescu Cinci voinici – L. Comes Mișcă vântul frunzele – D. Cuclin Piticii și ariciul – G. Cucu Noi acum suntem școlari – A. Ivășcanu Rățoiul – D. D. Stancu Deschide urechea bine – Gr. Teodosiu Cântec de primăvară – L. Comes Toamna – N. Buicliu Joc – popular Trenul - C. Mereș Fluturaș – C. Romașcanu Săniuța – L. Comes Moara – C. Mareș Șade rața – Al. Pașcanu Melodia – W. A. Mozart Cântece din folclorul copiilor Numărători Colinde Împreună să jucăm Martie, mărtișor Furnicile</p>
Audiții	<p>Cântece și jocuri populare din zonă Cântece pentru copii G. Enescu – Rapsodia I W. A. Mozart – Mica serenadă - Allegro, Flautul fermecat - Uvertura, Rondo à la Turc P. I. Ceaikovski – Lacul lebedelor - Vals, Scenă R. Korsakov – Zborul cărăbușului J. Strauss – Marșul persan</p>

CLASA a II-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Receptarea repertoriului de cântece pentru copii și a unor elemente de limbaj muzical**

Clasa a II-a
<p>1.1. Receptarea unor sunete și zgomote cu timbre diferite</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții pentru identificarea instrumentelor/ jucăriilor muzicale și a sunetelor produse de acestea; - exerciții de recunoaștere a sunetelor și zgomotelor din mediul ambiant sau reproduse prin mijloace tehnice (sunetul clasei, sunetul străzii etc.).
<p>1.2. Recunoașterea sunetelor emise de instrumente și jucării muzicale, în corelarea lor auditivă cu anumite calități ale sunetelor muzicale (timbrul, durata, intensitatea, înălțimea)</p> <ul style="list-style-type: none"> - diferențierea surselor sonore după timbrul lor (de exemplu: „Ghicește instrumentul!” - tobă sau clopoțel); - perceperea și diferențierea intensității sunetelor (de exemplu: „Mergi cum îți cânt!” - pe vârfuri pentru încet, pe toată talpa pentru tare); - perceperea și diferențierea duratei sunetelor (de exemplu: „Ține mâna ridicată atâta timp cât auzi fluierul, sunetul apei...” etc.); - diferențierea sunetelor după înălțimea lor (de exemplu: „Arată cum auzi!” - ridicarea mâinii la un nivel stabilit convențional sau mișcări sus-jos).
<p>1.3. Receptarea cântecelor cu un ambitus cuprins între DO1 – La1, alcătuite din formule ritmico-melodice repetate și o desfășurare melodică accesibilă</p> <ul style="list-style-type: none"> - audierea cântecelor demonstrate de către cadrul didactic sau redactate cu ajutorul mijloacelor tehnice; - însușirea intuitivă a cântecelor prin implicarea activă și dirijată a elevilor (conversații pe baza unor ilustrații sugestive pentru textul cântecului); - însușirea cântecelor pe traseu: colectiv - grupuri mici – colectiv.

2. Interpretarea de cântece pentru copii, cu mijloace specifice vârstei

Clasa a II-a
<p>2.1. Cântarea în colectiv, în grupuri mici și individual</p> <ul style="list-style-type: none"> - intonarea corectă a unor cântece în colectiv, în grupuri mici și individual cu accent pe respectarea unei respirații corecte și pronunțarea corectă și clară a sunetelor; - exersarea cântării în colectiv sau în grupuri mici, respectând semnalul de început, sincronizarea și comenzile date de cadrul didactic; - dialog între grupe, sugerat de textul cântecului.
<p>2.2. Cântarea în colectiv asociind acompaniamentul sugerat de ritm</p> <ul style="list-style-type: none"> - alegerea jucăriilor/ instrumentelor potrivite pentru acompanierea cântecelor; - acompanierea cântecelor cu instrumente/ jucării muzicale sau cu percuție corporală diversă, marcând fie ritmul, fie timpii egali; - coordonarea psihomotrică prin integrarea mișcărilor ritmice în linia melodică a cântecelor învățate; - acompanierea melodiilor populare audiate.

3. Exprimarea unor idei, sentimente și experiențe prin intermediul muzicii și mișcării, individual sau în grup

Clasa a II-a
<p>3.1. Manifestarea adecvată pe muzică, sugerată de anumite elemente simple de limbaj muzical</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizarea unor jocuri de mișcare, utilizând onomatopeele din cântecele învățate, sugestive pentru anumite elemente de limbaj muzical (intensitate, durată, înălțime); - stabilirea unor mișcări speciale pentru fiecare cântec; - recunoașterea cântecelor după mișcarea caracteristică; - realizarea de pași egali pe muzică – marșul; - joc pe audição: mișcarea diferențiată, în funcție de tempo (de exemplu: „Am o căsuță mică”); - desenarea unui personaj din cântec (de exemplu: „Azi Grivei e mânios”, de L.Comes).
<p>3.2. Executarea unui dans/ joc pe muzică, inițiat și organizat în colectiv</p> <ul style="list-style-type: none"> - executarea unui dans cu combinarea unor pași în raport cu melodia cântecului (de exemplu: „Albina și florile” de C. Graur - pas simplu, pas lateral, pas schimbat); - desfășurarea unui dans popular liber valorificând elementele de mișcare deja asimilate (de exemplu: „Hora”- din folclorul copiilor); - dans popular pe un cântec de joc din zonă; - dans liber, cu obiect portabil; - joc pe audição: sincronizarea mișcărilor în perechi, pe o muzică audiată; - desfășurarea unor jocuri cu personaje pe muzica audiată sau pe cântec (de exemplu: „Căsuța din pădure” de I. Nicorescu); - dramatizarea și mimarea cântecelor cunoscute.
<p>3.3. Confecționarea de jucării muzicale din materiale naturale</p> <ul style="list-style-type: none"> - utilizarea unor materiale naturale pentru confecționarea de jucării muzicale simple (exemplu: șiragul de nuci, castanieta); - alegerea cântecelor potrivite pentru acompaniamentul cu aceste jucării; - acompanierea cântecelor cu jucăriile muzicale confecționate de copii.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a II-a
Cântare vocală	Cântarea vocală în colectiv, în grupuri mici și individual Poziția, respirația, emisia naturală, tonul, semnalul de început, dicția, sincronizarea
Cântare instrumentală	Percuția corporală diversă Instrumente muzicale - de percuție din gama instrumentariului Orff (tobă, tamburină, claves, castanietă, maracas, xilofon, metalofon, triangu, talgere, clopoței, cabasa etc.) - de suflat (fluier etc.) Jucării muzicale din materiale naturale Orchestra de jucării Cântarea cu acompaniament Acompaniament instrumental realizat de cadrul didactic Acompaniament de jucării muzicale realizat de copii
Elemente de limbaj muzical	Melodia Sunete înalte-joase Mersul melodiei Legătura dintre text și melodie Genuri muzicale: folclorul copiilor; colinde Ritmul și tempo-ul (rar-repede) Durata sunetelor (sunet lung-sunet scurt) Marcarea structurilor ritmice Timbrul Zgomote din mediul înconjurător Sunete din mediul înconjurător reproduse prin mijloace tehnice Sunete muzicale vocale Sunete muzicale instrumentale Interpretarea Nuanțe: tare-potrivit-încet Aspecte estetice: vesel-trist Procedee armonico-polifonice (dialog, grupe alternative)
Mișcare pe muzică	Mișcări sugerate de text Pasul cadențat - Marșul Mișcări sugerate de ritm Dansul

Sugestii pentru repertoriul de cântece și pentru audiții

Clasa a II-a	
Repertoriu de cântece	Cărticica mea*** Sprinteoaara – L. Comes În poiană*** Joc în cerc – A. Ivășcanu Fluture de nea – C. Andrei Leneșul – Al. Hrisanide Azi Grivei e mânios – L. Comes Avionul – D. Voiculescu Floarea mea*** Ghicatori – A. Ivășcanu

Clasa a II-a	
	<p>Vulpea și găștele – A. M. Ionescu Albina și florile – de C. Graur Păsărelele – T. Popovici Zidarii – L. Comes Iarna veselă – Gr. Teodosiu Tot ce e pe lume – D. D. Stancu Căsuța din pădure – I. Nicorescu Albița mea – după Delcasso Copilul călăreț – T. Popovici Ploaia – C. Mereș Cucule, pasăre sură – I. D. Chirescu Cântece din folclorul copiilor Hora</p>
Audiții	<p>Cântece și jocuri populare din zonă I. Chirescu – Mama D. D. Stancu – Ciobănașul G. Enescu – Impresii din copilărie W. A. Mozart – Contradans, Mica serenadă - Rondo L. van Beethoven - Concertul pentru vioară în Re major - Rondo R. Schumann – Cavalerul căluțului de lemn J. Strauss – Radetzky Marsch A. Dvořak – Dans slovac, nr.8 A. Vivaldi – Anotimpurile - Primăvara</p>

CLASA a III-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Receptarea repertoriului de cântece pentru copii și a unor elemente de limbaj muzical**

Clasa a III-a
<p>1.1. Receptarea unor cântece din folclorul copiilor, colinde și a unor lucrări accesibile din patrimoniul cultural, cu sesizarea unor diferențe stilistice</p> <ul style="list-style-type: none"> - audierea unor piese muzicale de mici dimensiuni, cu observarea unor diferențieri de expresivitate și tempo (lent-rapid); - vizionarea unor spectacole, fragmente de concerte - în sala de spectacol sau pe internet (de exemplu: „Petrică și lupul” de S. Prokofiev); - vizionarea unor desene animate cu suport muzical (de exemplu: Disney – Fantasia 1940 - Simfonia a șasea, Pastorală, de Beethoven).
<p>1.2. Recunoașterea sunetelor vocale și instrumentale, în corelarea lor auditivă cu anumite calități ale sunetelor muzicale</p> <ul style="list-style-type: none"> - diferențierea intuitivă a intensității sunetelor în cântecele învățate (de exemplu: tare-încet); - identificarea și diferențierea sunetelor după durată (de exemplu: lung-scurt); - identificarea și diferențierea sunetelor după înălțime (de exemplu: sunete înalte-joase); - localizarea direcției sursei sonore (de exemplu: „De unde vine sunetul?”, „Unde cântă instrumentul?”).

2. Interpretarea de cântece pentru copii, cu mijloace specifice vârstei

Clasa a III-a
<p>2.1. Cântarea în colectiv, în grupuri mici și individual</p> <ul style="list-style-type: none"> - intonarea corectă a unor cântece cu respectarea cerințelor unei respirații corecte, a emisiei vocale și a dicției corecte a textelor acestora; - exersarea cântării în colectiv, în grupuri mici și individual, respectând semnalul de început, sincronizarea și comenzile date de cadrul didactic; - interpretarea cântecelor cu solist și cor ; - jocuri interpretative muzicale: dialog între grupe, ștafetă (de exemplu: „Broscuțele și barza”).
<p>2.2. Cântarea individuală, în grupuri mici și în colectiv, cu asocierea unor elemente de mișcare și a acompaniamentului instrumental</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretarea vocală a cântecelor, cu utilizarea percuției corporale - aplauze ritmice, bătaia din picior; - acompaniamente ritmice ale cântecelor cu ajutorul unor instrumente/ jucării muzicale ; - interpretarea cântecelor cu suport tehnic (negativul melodiei); - acompanierea melodiilor populare audiate.
<p>2.3. Reprezentarea unor calități ale sunetelor prin semne convenționale</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere și reproducere a mersului melodic, suitor și coborâtor din cântecele învățate (de exemplu: „Coroana” de Gr. Teodosiu, marcarea diferenței de înălțime prin gesturi în spațiu - mâna sus pentru sunete înalte, mâna jos pentru sunete grave); - diferențierea intensității, duratei și înălțimii sunetelor muzicale cu ajutorul semnelor convenționale (jocuri cu jetoane utilizate ca simboluri).

3. Exprimarea unor idei, sentimente și experiențe prin intermediul muzicii și mișcării, individual sau în grup

Clasa a III-a	
3.1. Manifestarea unor reacții, emoții, sentimente sugerate de fragmente muzicale	<ul style="list-style-type: none"> - jocuri de mimare a unor atitudini corespunzătoare expresivității fragmentului muzical audiat; - joc de alegere a unor măști, tablouri etc. în funcție de expresivitatea muzicii audiate; - exprimarea spontană a unor reacții, emoții, sentimente față de scurte fragmente muzicale contrastante (de exemplu: linia melodică din desene animate adecvate vârstei); - recunoașterea caracterului specific al diferitelor cântece sau melodii (vesel, trist, duios).
3.2. Exprimarea prin mișcări corporale a unor lucrări sau fragmente muzicale	<ul style="list-style-type: none"> - dansuri populare cu caracteristici diverse, cu manifestare individuală, pe perechi sau în grup; - dansuri libere pe piese muzicale diverse; - jocuri de mimare prin mișcare corporală sau prin dans a unor povești scurte.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a III-a
Cântare vocală	Cântare vocală, în colectiv, în grupuri, individual Poziția, respirația, emisia naturală, ascultarea și preluarea tonului, semnal de debut, dicția, sincronizarea cu colegii și/ sau acompaniamentul
Cântare instrumentală	Percuție corporală diversă Instrumente muzicale Utilizarea de jucării muzicale , până la nivel de orchestră de jucării Cântare cu acompaniament realizat de cadrul didactic și/ sau de copii (jucării, percuție corporală)
Elemente de limbaj muzical	Melodia - diferențierea înălțimilor sunetelor Legătura dintre text și melodie - strofa/ refrenul Ritmul și tempo-ul (rar-repede) Durata sunetelor (sunet lung-sunet scurt) Marcarea structurilor ritmice Timbrul Sunete muzicale vocale Sunete muzicale instrumentale Dinamica (nuanțe) Genuri muzicale: folclorul copiilor, colinde, dansul
Mișcare pe muzică	dansuri populare mișcări sugerate de ritm mișcări libere

Sugestii pentru repertoriul de cântece și pentru audiții

Clasa a III-a	
Repertoriu de cântece	<p>Coroana – Gr. Teodosiu Cu mingea Barza Melcul supărat Mișcă vântul frunzele – D. Cuclin Iepuraș, drăgălaș – după Al. Voevidca Vulpea și rața – Gh. Mugur Ceasul – Al. Voevidca În clasă – Al. Voevidca Săniuța Bondarul – Gr. Teodosiu Mamei – Marțian Negrea Primăvara a sosit – N. Oancea Glasul florilor – T. Vasilache Foaie verde busuioc – I. D. Vicol Colinde de Crăciun și An Nou</p>
Dansuri	<p>Dansuri populare specifice zonei și perioadei anului Dansuri moderne</p>
Audiții	<p>A. Vivaldi – Anotimpurile G. F. Handel – Muzica Apelor J. Haydn – Simfonia „Surpriza”, partea a II-a W. A. Mozart – Eine kleine Nachtmusik L. van Beethoven – Fur Elise R. Schumann – Scene pentru copii A. Dvorak – Humoreska S. Prokofiev – Petrică și lupul G. Enescu – Bourree din Suita pentru pian Vizionare filme animate muzicale – Disney „Fantasia” 1940</p>

CLASA a IV-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea repertoriului de cântece pentru copii și a unor elemente de limbaj muzical

Clasa a IV-a
<p>1.1. Receptarea unor cântece din folclorul copiilor, colinde, a unor lucrări accesibile din patrimoniul cultural, cu sesizarea unor diferențe de natură muzicală și de mișcare corporală/ scenică</p> <ul style="list-style-type: none"> - audierea unor piese muzicale, cu observarea unor diferențieri de gen, expresivitate, tempo (lent-rapid), formulă ritmică (binară - valori egale, ternară - valori inegale); - vizionarea unor desene animate cu suport muzical (de exemplu: Disney – Fantasia 2000 - Beethoven, Șostakovici, Respighi); - vizionarea unor spectacole de muzică și balet (în sala de spectacol sau prin intermediul mijloacelor tehnice).
<p>1.2. Sesizarea în cadrul cântecelor a unor elemente de formă (repetiție/ schimbare, alternanță strofă/ refren)</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții și jocuri ce servesc separării cântecelor în strofe; - jocuri de recunoaștere a refrenului în audiția unor cântece; - recunoașterea unui cântec după un fragment melodic (din cântece cunoscute).
<p>1.3. Corelarea înălțimilor și duratelor de note cu notația muzicală</p> <ul style="list-style-type: none"> - familiarizarea cu notația muzicală și cu noțiunile de portativ, cheia sol, note muzicale (gama DO major); - jocuri de identificare a înălțimilor și duratelor de note în cântece simple - între 2 și 4 sunete (de exemplu: „Melc, melc” - din folclorul copiilor).

2. Interpretarea de cântece pentru copii, cu mijloace specifice vârstei

Clasa a IV-a
<p>2.1. Cântarea individuală, în grupuri mici și în colectiv, însoțită de elemente de mișcare cu diferențieri expresive și acompaniament</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretarea vocală a cântecelor cu diferențieri expresive datorate nuanțelor și tempo-ului; - executarea unor mișcări sugerate de textul sau melodia unor cântece urmărindu-se coordonarea psihomotrică (linie melodică - mișcare); - jocuri interpretative muzicale - dialog solist/ cor sau între grupuri, împărțirea sarcinilor; - acompanierea cântecelor cu orchestra de jucării muzicale, instrumente muzicale, percuție corporală; - realizarea unor momente sincretice, prin îmbinarea mișcării scenice, inclusiv a dansului (de exemplu: scurte scenete).
<p>2.2. Utilizarea notației înălțimilor și duratelor sunetelor și pauzelor pentru însușirea unor cântece</p> <ul style="list-style-type: none"> - marcarea unor elemente de limbaj muzical din cântece cu ajutorul instrumentelor muzicale (de exemplu: sunete egale, pauze etc.); - audiție și urmărire pe portativ, cu degetul (pe hârtie/ pe tablă) a succesiunii de înălțimi/ durate de note și pauze; - exersarea elementelor de limbaj muzical în fragmente muzicale simple formate din 2 - 4 sunete și 2 unități rimice (pătrime, optime).

3. Exprimarea unor idei, sentimente și experiențe prin intermediul muzicii și mișcării, individual sau în grup

Clasa a IV-a	
<p>3.1. Manifestarea unor reacții, emoții, sentimente sugerate de fragmente muzicale</p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri de exprimare mimică a reacției față de vizionarea unor fragmente muzicale însoțite de dans; - jocuri de imitare a unor mișcări caracteristice animalelor pentru ilustrarea unui fragment muzical/ coregrafic (de exemplu: imitarea grației lebedelor, ca în baletul vizionat, față de mișcarea greoaie a ursului); - stimularea exprimării spontane a unor reacții, emoții, sentimente față de scurte fragmente muzicale contrastante (de exemplu: „Carnavalul animalelor” de C. Saint Saens). 	
<p>3.2. Diferențierea anumitor caracteristici (muzicale și de mișcare) în exprimarea prin dans</p> <ul style="list-style-type: none"> - dansuri populare cu caracteristici diverse, cu manifestare individuală, pe perechi sau în grup; - dansuri libere, de societate, moderne; - jocuri de recunoaștere a unor dansuri cunoscute; - jocuri de mimare prin mișcare corporală sau prin dans a unor povești scurte. 	

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a IV-a
Cântare vocală	<p>Cântare vocală, în colectiv, în grupuri, individual Poziția, respirația, emisia naturală, ascultarea și preluarea tonului, semnal de debut, dicția, sincronizarea cu colegii și/ sau acompaniamentul</p>
Cântare instrumentală	<p>Percuție corporală diversă Utilizarea de jucării muzicale, instrumente muzicale simple Cântare cu acompaniament realizat de cadrul didactic și/ sau de copii (jucării muzicale, percuție corporală, instrumente muzicale)</p>
Elemente de limbaj muzical	<p>Elemente de notație: portativ, cheie sol, note din gama DO major</p> <p>Melodia Diferențierea înălțimilor sunetelor Legătura dintre text și melodie - strofa/ refrenul</p> <p>Ritmul Durate de note (pătrime, optime)</p> <p>Timbrul Sunete din mediul înconjurător Diferențierea tipurilor de voce umană (copil, femeie, bărbat), a anumitor instrumente muzicale</p> <p>Dinamica (nuanțe)</p> <p>Genuri muzicale: folclorul copiilor, colinde, dansuri, genuri clasice/ de divertisment</p> <p>Elemente de formă</p>

Domenii de conținut	Clasa a IV-a
	Strofă/ refren, repetiție/ schimbare
Mișcare pe muzică	dansuri populare dansuri de societate și moderne mișcări sugerate de ritm, melodie, expresivitate mișcări libere

Sugestii pentru repertoriul de cântece și pentru audiții

Clasa a IV-a	
Repertoriu de cântece	Drag mi-e jocul românesc Omul de zăpadă Pe baltă Mierla Do, e o doamnă mai voinică – M. I. Botezatu Cântec de toamnă – N. Lungu Cântecul tobei – G. Dendrino Călușeii – Gr. Teodosiu Porumbița – G. Breazul Cocoșul – M. Botez Licuriciul – St. Andronic Zidarul – N. Lungu Florile dalbe – după T. Popovici Pârâiaș, pârâiaș – D. Cuclin Voi i-ați ascultat vreodată? – Gh. Dumitrescu De ziua mamei – Gh. Dăncuș Colinde de Crăciun și An Nou Cântece, elemente de ritual de Sfintele Paști
Dansuri	Dansuri populare specifice zonei și perioadei anului Hora lentă, Sârba, Alunelu' Dansuri moderne – pop, hip-hop etc. Dansuri de societate – vals
Audiții	W. A. Mozart – Simfonia nr. 41, „Jupiter”, Concertul pentru pian și orchestră în La major, nr 23, KV 488 L. van Beethoven – Simfonia a V-a, partea I N. A. Rimski-Korsakov – Zborul cărăbușului C. Saint-Saens – Carnavalul animalelor F. Chopin – Preludii G. Dinicu – Hora staccato J. Brahms – Dansuri ungare J. Strauss – Valsuri, Polka pizzicato Vizionare filme animate muzicale – Disney „Fantasia” 2000 Vizionare balet (P. I. Ceaikovski – Frumoasa din pădurea adormită, Lacul lebedelor, Spărgătorul de nuci)

Sugestii metodologice

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul acestei discipline integrate.

Copilul va învăța, prin metode adecvate vârstei, ceea ce îi este necesar pentru dezvoltarea sa armonioasă la această etapă de vârstă și pentru a face față cu succes cerințelor școlare. Cadrul didactic va urmări sistematic realizarea de conexiuni între discipline, creând contexte semnificative de învățare pentru viața reală.

Programa școlară se adresează profesorilor care lucrează cu elevi cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate. Proiectarea demersului didactic începe cu lectura personalizată a programei școlare, lectură realizată pe orizontală, în succesiunea următoare: competențe generale, competențe specifice, activități de învățare, conținuturi. Demersul permite să se răspundă succesiv la următoarele întrebări:

- În ce scop voi face? (identificarea competențelor)
- Cum voi face? (determinarea activităților de învățare)
- Ce conținuturi voi folosi? (selectarea conținuturilor)
- Cu ce voi face? (analiza resurselor)
- Cât s-a realizat? (stabilirea instrumentelor de evaluare)

Strategii didactice

Această etapă de școlaritate reprezintă un moment important pentru stimularea flexibilității gândirii, precum și a creativității elevului. În acest sens, cadrul didactic va insista pe trezirea interesului copilului pentru această disciplină și pe dezvoltarea încrederii în sine. Astfel, jocul didactic, cântul și dansul vor predomina, asigurând contextul pentru participarea activă, individuală și în grup, care să permită exprimarea liberă a propriilor idei și sentimente. De asemenea, accentul se va pune pe spontaneitatea și creativitatea ideilor, mesajelor și manifestărilor copilului.

Cântarea vocală, cântarea instrumentală (cu jucării muzicale) și audiția muzicală sunt mijloacele esențiale de realizare a educației muzicale, fiecare dintre acestea fiind însoțită de mișcare.

În cazul unor elevi cu probleme de emisie sonoră sau de percepție deficitară (disfonie, afonie etc.), accentul se va pune pe parametrul ritmic al exprimărilor muzicale și pe mișcare.

La elevii cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate, interesul pentru muzică se manifestă pregnant prin receptare și redare, presupunând din partea cadrului didactic un demers pedagogic care să vizeze pe de o parte, dezvoltarea auzului muzical și a predispozițiilor native ale elevilor și pe de altă parte, selectarea cu grijă a unui repertoriu de cântece și jocuri muzicale atractive, interesante și antrenante.

Apariția graduală a noțiunilor simple de notație muzicală, permite copiilor familiarizarea cu unele componente ale limbajului muzical, care vor fi operaționale mai târziu. Aspectele conceptuale se vor releva majoritar din practică, utilizând experiențele de cânt și dans, constituind un suport al activităților practice, majoritare, fără a deveni titluri de lecție, obiective principale în educarea copiilor la această vârstă.

Cântecul ocupă locul cel mai important în educația muzicală a copiilor, cu condiția ca ambitusul, linia melodică, structura ritmică, conținutul de idei și îmbinarea textului cu melodia să respecte capacitatea vocală și particularitățile de vârstă ale copiilor.

O cerință desprinsă din programă este aceea a utilizării în forme variate a instrumentelor și jucăriilor muzicale, ceea ce reprezintă o contribuție la firescul, exuberanța, creativitatea și spontaneitatea copiilor în manifestarea lor muzicală.

Mișcarea pe muzică, la această vârstă, înseamnă:

- bătăi din palme, pe genunchi, pe piept etc.;
- pași egali, pe loc sau în deplasare;
- pași simpli de dans;
- ridicare ritmică pe vârfuri;
- mișcări ale brațelor, ale trunchiului;
- mișcări sugerate de textul cântecului (acțiuni, personaje);
- mânuirea jucăriilor muzicale

Propunerea programei de realizare a educației muzicale prin joc înseamnă asocierea mișcării, ca mijloc interpretativ specific copiilor, atât cu cântecul, cât și cu audiția. Această modalitate de lucru dă copilului bucuria unor manifestări spontane și originale pe muzică, acte menite să-i trezească în final interesul și atracția pentru muzică, încrederea în capacitatea sa de a opera cu muzica.

Competențele prevăzute de programă conduc demersul didactic de la receptare spre redare și apoi spre dezvoltarea creativității, atât în ceea ce privește repertoriul de cântece, corelarea muzicii cu mișcarea, cât și elementele de limbaj muzical. Modalitățile de lucru propuse sunt menite să dezvolte abilitățile creative ale copiilor, abilități care să poată fi transferate într-o varietate de contexte educative.

Evaluarea reprezintă o componentă intrinsecă a predării și învățării. Se recomandă cu prioritate abordarea modernă a evaluării din perspectiva utilității acesteia pentru activitatea de învățare. În acest context, sunt adecvate metode precum: observarea sistematică a comportamentului elevilor, urmărind progresul personal, autoevaluarea, realizarea unor proiecte care să valorifice achizițiile copiilor și să stimuleze în același timp dezvoltarea de valori și atitudini, în contexte firești, sincretice, adaptate vârstei. De asemenea, evaluarea orientează cadrul didactic în reglarea strategiilor de predare, pentru o mai bună adecvare la particularitățile individuale și de vârstă ale elevilor.

Procesul de evaluare va pune accent pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor dobândite de către copii în contexte nonformale sau informale. Evoluția copilului va fi înregistrată, comunicată și discutată cu părinții. În întreaga activitate de învățare și evaluare va fi urmărit, încurajat și valorizat progresul fiecărui copil.

Bibliografie

1. Avram, F., (2006), *Metodica educației muzicale în grădinițe și învățământul primar*, Editura Eurostampa, Timișoara;
2. Ionescu-Motora, A., (1978), *Îndrumător pentru predarea muzicii la clasele I-IV*, E.D.P., București;
3. Lupu, J., Stănescu, M., (1999), *Jocuri muzicale pentru copii mari și mici*, Editura Sigma Primex, București;
4. Munteanu, G., Aldea, G., (2001), *Didactica educației muzicale în învățământul primar*, Editura didactică și pedagogică, București;
5. Munteanu, G., Aldea, G., (2001), *Didactica educației muzicale în învățământul primar*, E.D.P., București;
6. Mușu, I., Taflan, A., (1997), *Terapia educațională integrată*, Editura Pro Humanitate, București;
7. Vasile, V., (2004), *Metodica educației muzicale*, Editura muzicală, București;
8. Vlad, M., Vasiliu, C.M., Mozer-Schornborn, L., (2010), *Curriculum Național pentru Învățământul special și Special integrat*, Editura Spiru Haret, Iași;

9. *** (2014), *Programa școlară pentru Muzică și mișcare, Clasle a III-a – a IV-a*, aprobată prin ordinul ministrului educației naționale Nr. 5003/02.12.2014, București;
10. *** (2013), *Programa școlară pentru Muzică și mișcare, Clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a*, aprobată prin ordinul ministrului educației naționale Nr. 3418/19.03.2013, București;
11. *** (2001), Asociația RENINCO România, *Ghid de predare-învățare pentru copiii cu cerințe educative speciale*, București;
12. *** Ministerul Educației și Cercetării, Consiliul Național pentru Curriculum, *Programele școlare pentru clasele I-IV pentru Educație muzicală*, aprobate prin ordin al Ministrului: Nr. 4686/05.08.2003; Nr. 5198/01.11.2004 și Nr.3919/20.04.2005.

Grupul de lucru:

Liana Maria MITRAN, Coordonator Ministerul Educației

Delia Elena STOICESCU, Coordonator Inspectoratul Școlar Județean Sibiu

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Stoicescu Delia Elena	Inspectoratul Școlar Județean Sibiu
Florea Bianca	Inspectoratul Școlar Județean Sibiu
Balint Camelia	Centru Școlar de Educație Incluzivă Nr.2, Sibiu
Nedela Simona	Centru Școlar de Educație Incluzivă Nr.2, Sibiu
Neagu Teodora	Centru Școlar de Educație Incluzivă Nr.2, Sibiu
Nisipeanu Andreea	Centru Școlar de Educație Incluzivă Nr.2, Sibiu
Făgețan Rodica	Centru Școlar de Educație Incluzivă Nr.1, Sibiu
Verde Cosmin	Centru Școlar de Educație Incluzivă Nr.1, Sibiu
Schiau Florentina	Centru Școlar de Educație Incluzivă Nr.1, Sibiu
Mureșanu Mihaela	Centru Școlar de Educație Incluzivă Nr.1, Sibiu
Popa Ileana	Centru Școlar de Educație Incluzivă Nr.1, Sibiu
Kondort Dan	Centru Școlar de Educație Incluzivă Nr.1, Sibiu